uvei!
ekas,
kur daugiausei
Town of Lake
nt Bridgeport'o
eniaus Laurel ir
tokias gydyklas
ipogi pas mane
gų ligoniems ir
sei, isz mano aptie-
norite daktara.
t'o 3121 S. Mor-
ia Lietuviszkas
nt Town of La-
UŽ DYKA.
OLASZEK.
VICZEI
COS, ABROZAI,
VAIKŲ, VEŽI-
GRAŽIAUSIOS
NGŲ ZOSLAN-
ELEŽINES LO-
GIAUSE VIETA
t,
E. netoli
CAGO, ILLINOIS.
wskis,
IUS IR
EMBALMIERIUS
s per dieną ir naktį.
. Carpenter street
320. CHICAGO, ILL.
RE HOUSE.
ACZEWSKI
WAUKEE AVE.
te ir persitikrinkite jog mes
ame pigiaus už visus kitus
iodame už cash money ir ant
ų arba mėnesinių iszmokeszczių.
ISKA,
CHICAGO, ILL.
tapo
IAIS
aro-
tei-
ą isz-
E AV., CHICAGO, ILL.

Rev. Žilinskas
Lithuanian Church

KATALIKAS.

Nedēlinis Laikrasztis paszvenstas reikalams Lietuvių-Katalikų Amerikoje.

No 10 | CHICAGO ILL. 9 d. Kovo (March) 1899 m. | Metas I.

Nedelinis kalendorius.

KOVAS, 1899.

9 K. Praciszkos Rymionkos.
10 P. 40 Kankitinių. PASNIKAS
11 S. Rožės, Pranciszkos, Pelagijos
12 N. Grigaliaus Didž. popież.
13 P. Euprozinos, Niceporo.
14 U. Matyldos Karalėn. Zakarijaus
14 S. Longino Karev. ir Kankintinio.

Szi musų pasaulė tikrai yra aszarų pakalnė. Cze ant tos aszarų pakalnės žmonės dejuoja, verkia, duksauja ir visokiais pragumais jieszko palengvinimo savo buvio. Iszganytojas musų Vieszpatś Jezus ir Jo Bažnyczia Szventa katalikiszka mokina mus, kad ant szios aszarų pakalnės žemiszkuose dalykuose negalima atrasti laimės, jog cze yra tiktai vieta, kur mes per trumpą musų gyvenimą turime rupinties pažinti musų Sutvertojį, Jį milėti, Jam tarnauti, kovoti su pagundimais velnio, svieto, musų locno kuno ir tiems pagundinimams nepasiduoti. Už tuos vargus, kentėjimus ir kovą su pagundinimais Iszganytojas musų prižada mums amžiną laimę. Iszganytojas mus ir Jo bažnyczia szventa mokina mus, kad ant szios aszarų pakalnės tiktai tas yra laimingas, kurs pildo prisakymus Dievo, kurs geriau Dievą pažįsta ir Jam geriau tarnauja. O kad tas yra teisybė tai pertikrina mus mokslas Vieszpaties Jezaus, mokslas, Jo Bažnyczios Szventos ir gyvenimai szventųjų. Szventiejei nors ir kentėjo vargus, bėdas, persekiojimus ir tt., vienok, žinodami, jog kentėjimai szios pasaulės yra trumpi, jog per tą kentėjimą ir vargą laukia amžina laimė, nepiktžodžiavo, bet linksmai ir drąsei tarnaudami savo Sutvertojui laukė amžinos laimės. Kas turėjo progą prisižiurėti gyvenimui kalinių, pasielgimui ligonių kentanczių didelius sopulius ir žiurėti szimtais kartu ant mirsztanczių, tas teipogi gal pasakyti, jog tie žmonės tur daugiaus ramumo, daugiaus pakajaus ir linksmybės, kurie tur daugiaus nekaltybės, daugiau kentėjimo, meilės Dievo ir vilties.

Kankintiniai, szventiejei laike didžiausių sopulių linksmai giedojo giesmes garbės ir padėkavonės Sutvertojui savo. Bet gal kas norės pasakyti kad mes negalime susiliginti su szventais, o bedievei muczelnikus ir szventus vadina kvailais ir pabludeleis, todėl nors trumpai atminsiu apie didvyrius, atsižimėjusius savo dideliu mokslu ir nors nepripažintus už szventus, bet žimus isz savo didelio mokslo ir dar isz to, kad buvo garbintojeis Sutvertojaus. Cze tiktai tiek noriu atminti, kad tankiausei tie visi, kurie norėjo ir mokėjo gyventi pagal įstatus Dievo, mokėjo teipogi ir numirti garbintojais Sutvertojo.

Beethoven paskutiniai valandai savo gyvenimo atėjus atgrajijo dailiausį veikalą, kurį pavadino „Malda prie Dievo". Mozart teipogi paskutinioj valandoj paraszė sau giesmę su notomis ant savo laidotuviu (Requiem aeternam etc). Hoyart paraszė veikalą „Paskutinė Valanda". Rossini gulentis ant smertelno patalo, paklaustas kunigo, kurs klausė spaviednės „Ar mili Dievą?" atsakė: „kad tas, kurs paraszė „Stabat Mater" (giesmė su notomis apie sopulius Sz. Marijos Panos) negal Dievo nemylėti. Szilerius priesz pat mirimą paklaustas nuo ponios Vollzogen ką junta: atsakė „kaskart esmiu spakainesnis". Torquato Tasso. kada kardinolas Aldobrandini atneszė jam vainiką nuo Popiežiaus Klemenso III mirdamas pasakė: „laimingas ėsu ne dėl to, kad gaunu vainiką nuo Popiežiaus, bet dėlto kad gaunu amžiną pakajų". Daug galėcziau pasakyti apie smertį kitų didvyrių, kurie gyvena pagal įstatus Dievo ir mirė garbindami Sutvertojų.

„Koks gyvenimas, toks ir smertis" senas tai priežodis ir turentis didelį ženklinimą, kasdien patvirtina, jogei žmogus tarnaujantis savo pageidimams neturi ramumo, neturi pakajaus. Barstosi ir mėtosi ant visų pusių kaip vanduo marėse stauta nuo vėjo. Žmonės nenorinti tarnauti Sutvertojui, jieszko laimės arba vogime pinigų, arba palaistuvystėse, arba girtuoklystėse, bet kuo daugiau paleistuvauja, ko daugiau girtuokliauja, ko daugiaus piktžodžiauja, to daugiaus savę nelaimingais, neužganėdintais daro ir kartais kaip anas Judoszius padaro sau galą.

Galėtum daug daugiau paraszyti dėl geresnio persitikrinimo, jog be Dievo nėra laimės ant szios aszarų pakalnės, jog kiekvienas tur jieszkoti laimės ten kur ji yra, jog tiktai Sutvertojas yra geradėju laimės, žmogus negal kitą laimingu padaryti, nes pats isz savęs nieko neturi. Tą teisybę supratę didžiausi atradėjei, didžiausi geradėjei žmonijos ir visi mokicziausi vyrai visados buvo garbintojeis Sutvertojo. Atmindami tą visą ką augszcziau minėjome isz visų spėkų turime rupintis gyventi pagal įstatus Sutvertojaus, o labiausei turime rupintis apie jaunuomenė musų. Jeigu mes norime palaiminimo Dievo dėl musų vaikų, tai netiktai turime anus mokinti skaityti, raszyti ir kitų reikalingų dalykų, bet turime anus mokinti garbinti Sutvertojį ir Jam tarnauti. Paveikslėlis czionai padėtas perstato mums kaip motyna vieną isz garsingiausių karalių Europos Sobieckio pati atsisklaupusi bažnyczioj mokina savo sunų melstis prie Sutvertojaus ir Jam tarnauti. Ir ant teisybės tasai sunus per visą savo amžių buvo tarnu ir garbintoju Sutvertojo. Dievas nesigailėjo jam savo mylistų. Budamas vadovu mažo skaitliaus kareivių atsižimėjo teisingumu, drąsnmu ir dorybe. Daug kartų pergalėjo neprietelius tėvynės. Už savo pasielgimą potam vienbalsiai buvo iszrinktas karaliumi Lietuvos ir Lenkijos. Buvo tai laikas kada Totoriai o potam Turkai buvo labai galingi ir neapsakytas skriaudas darė krikszczionims. Karaliai ir kunigaikszczei drebėjo isz baimės. O kada Turkai ėjo vis tolyn ir tolyn degindami miestus, mietelius ir kaimus, žudydami tukstanczius nekaltų žmonių ir kada jau net sostapilį Austrijos Viednių apstojo, kunigaikszcziai ir karaliai Europos maldavo Sobieckį, idant jis gelbėtu Europą nuo pagonų Turkų, pats Popiežius atsiuntė savo pasiuntinį, praszydamas Sobieckį, idant jis gelbėtu krikszczionis. Paklausė Jonas Sabieskis balso Popiežiaus, paskubo su savo kareiveis gelbet krikszczionis. Pribuvęs arti Wiedniaus, iszsispaviedojo, priėmė Sz. Sakramentą ir iszklausęs miszių szventų už puolė ant Turkų. Ir nors Turkų beveik trys kart skaitlingesni buvo, vienok su pagelba Dievo pergalėjo. Turkai pergalėti pabėgo nesuspėdami nei turtus savo su savim paimti, o Sobieskis, karalius Lietuvos ir Lenkijos sugrįžęs į Viedniaus Bažnyczes dėkavojo savo Sutvertojui už suteiktas mylistas. Karalius nesigėdino atsiklaupęs tarnauti prie miszių szventų, o teipogi turėdamas kiek tiek laiko nesigėdino kalbėti ražanczių.

AKMENINIS.

Karaliaus Sobieckio motyna mokina savo sunų Viezpacziui Dievui tarnauti.

Katalikiszkos Žinios.

Katalikiszkos misijos arba plėtimosė ir klestėjimas Katalikystės.

EUROPA.

Keletą žodžių ir apie Europos misiszkus susivienijimus.

Misijos namas Pallatinų Limburge likosi įkurtas ir paszventintas Vasario mienesyje szių metų.

Yra tai gražus namai, dailei iszbaigti, savo tikslui kaip reikiant atsakantįs. Kunigai ir brolei, kurie misijos darbumui yra pasiszventę, priežiurėjo visą darbą prie statymo szitų namų ir nėko neužmirszo, kad but atsakanczei įsteigtas. Szalip tų namų įsteigė teipgi kitus didelius namus dėl patalpinimo ir auklėjimo daugybės zokaninkių-seserų.

Szį metą isz tenai iszsiuntė į Kameruną kaipo misijonierius pirmuosius savo auklėtojus: kun. Schullerą ir tris brolius.

ROMA. Uždėtasis zokonas 1199 metą Trinitarijų ant apvaikszcziojimo septyntojo szimtmeczio jubilėjaus, nori praplėsti savo pirmatiniąję užduotį iszliuosavimo krikszczioniszkų belaisvių isz rankų netikėlių, teip kad dabar užsiiminėtu su iszpirkimu murinų belaisvių ir skelbtu Dievo žodį tarp jų. Galima su dideliu džiaugsmu pasveikinti ir palinkėti V. Dievo Mylistos aniems naujiems Evangėlijos sądarbinikams ant misiszkos dirvos.

Kun. Litermono uždetasis susirinkimas szvencziausios Marijos, kurs 1848 m. susinėrė su susirinkimu Dvasios szventos gali su linksmu veidu pažvelgti ant savęs, ant savo daugiaus kaip 50-tu metų darbumo Kristaus avinyczioje. Isz mažo medelio iszaugo į didelį medį, įleido gilei szaknis, isikerėjo ir įsiszakojo, o tos visos szakos ir szakų-szakelės blizgyndamos savo lapeleis kvieczia Jezaus saldų jungą neszti.

Isz Lietuvos.

Isz Žemaitijos.

(Juokai — ne juokai, o visgi iszverczia teisybės pusė).

Telszių paviete posrednikai suszaukė į Telszius ant 21 d. Vasario praėjusių metų savo pavaldinius, starszinas bei starostas Bernatavo, Alsiedžių, Plungės, Sedos, Zarenų ir Gadunavo valsczių tie (ne valsczіai, ale musų ponai virszininkai: starszinos bei starastos) susirinko kareivių prisuktojon, kur atsirado ir daugiau visokios veislės „virszininkų"; popas atliko dievmaldystę kurios laike ir minėtiems musų ponams virszininkams įsprausta buvo po žvakutę. Maldoms pasibaigus, Telszių pavieto marszelga p. Szulcas paaiszkino musų „virszininkams", kad tai jie atlaikė dievmaldystę už duszią caro — iszliuostojo. Tai viena atsitikimo dalis, teip sakant oficijaliszka arba maskoliszka; tai szio atsitikimo dalis, papuosta atsakacziai žodeliais, praszytė-praszo apraszymo po maskoliszkus papirktus laikraszczius; ar tie laikraszczei apraszė tuos Telszių didvyrių darbus, ar ne, asz nežinau, alet jeigu ne apraszė, tai.... tų laikrarszczių sandarbininkai visai nemoka pinigų pelnyt; jug gaudami po kelias kapeikas už kiekvieną eilutę, tie sandarbininkai but galėję ne mažai pelnyt, priraszę begalinius straipsnius apie dėkingumą žemaiczių, neužmirszusių iksziol apie supelėjusią geradėjystę, kuri carui — iszliuosuotojui nieko nekasztavo, o iszliuosuotiejie ir po szei dienai turi mokėt pinigus už žemę, nuo amžių prigulėjusią jiems, o ne carui — iszliuosuotojui; daug tie sandarbininkai galėtų priraszyt ir apie nuobažnumą tų pacztų žemaiczių: juog tą dievmaldystę, popo laikomą, žemaiczei karsztai meldėsi, galėtų, nelabai aiszkei meluodami, tie sandarbininkai pridėti, nės ne vienas isz tų starszinų bei starostų sau nosę nusiszluostė, — tai turbut verkė net, karsztai besimelsdamas! Daug galima butų apie tai priraszyt, ale asz apie tai placzei ne raszysiu, nės „Ukininko" redakcija vis tik nė pusės skatiko ne užmokės ne tiktai už kiekvieną eilutę, ale ir už visą mano straipsnį; todėl — tai skubinu užbaigt straipsnį ir parodau antrą to atsitikimo dalį, žemaitiszkų jau.

Ant rytojaus po maldų Telsziuose žemaiczei atsidurė pas kunigą ant rodos klausdami, ką jiems daryt, jeigu ir toliau svietiszka vyresnybė vers juos riogsot prie pravoslavų dievmaldystės; su tuom pacziu klausymu knigas rengėsi oficijaliszkai kreiptis prie vyskupo, bet ar praneszė vyskupui, ar ne, nėr žinios, ale tai mums ir nesvarbu.

Ne žinau, ar patiks kitiems skaitytojams toji žinia; man labai patiko, nės kiekvienas tos žinios žodėlis tai teip sakant deimantas, puikiai spindantis. Puikiai iszrodo žemaitijos ponai posrednikai, liepė, — kaip kokiems vergams, starszinoms bei starostoms pribut Telsziuose, ale ne pasakė, kam jie ten reikalingi; dailei iszrodo ir Telszių marczelga, po visam paaiszkinęs žemaiteliams, ką neva jie padarė; dailus p. Szulcas, Telszių pavieto bajorų vadas! Jeigu telsziszkei bajorai nori turėt tokį piemenį bajoriszkiems reikalams ganyt, tai tesižino, ale asz tokiam piemeniui ne pavesczіau nė savo parszelio ganyt; tokiam piemeniui beganant mano parszelį, da szits pradėtu gagent vietoj kriuksėjimo, ir tokį sužavėtą parszelį ne labai žinocziau, kur dėt!

Gražus ir musų starszinos bei starastos, nusibaldė į Telszius, ne dasimislijo paklaust, kam jie ten reikalingi ir ne žinantiejie, kaip iszsisukt isz tinklo, į kurį beziopsiodami patys įlindo. Norėjau tuos starszinas bei starostas vaikais pavadint, ale atsiminiau, kad lietuvių vaikai mokėdavo ir moka geriau apseit panasziuose atsitikimuose. Blekių nesziotojei!

SKAITYKIT LIETUVISZKUS LAIKRASZCZIUS — ten surasite, kaip jusų vaikai tampydavo panaszius tinklus Nitaujoj, Palangoj, Sziauliuose ir kitur; mes galėtume da daugiau paraszyt, neg jau paraszyta musų laikraszcziuose, kaip vaikai darydavo ir daro, ir kaip reikia daryt, ale jus, blekes užsikabinę, pamislijot, kad jau didelei iszmintinti, ir iszmintingesniu atrandat gert „monopolinę", nėg laikraszczius skaityt. „Blekių nesziotojai" atsidurė ant rodos pas kunigą: kokią davė kunigas rodą, mes ne žinom, ale turiu pasakyt, kad ir kunigui ne lengva duot GERA rodą blekių nesziotojams: jie moka apie tas rodas pasakyt, kam ne reikia, nors tiems patiems posrednikams, jeigu tie tik nors sziek tiek pagąsdina; tuomet už GERA rodą kunigas gali atsidurt ar Kretingoj kalėjime, vadinamam klioszto-rium, ar toleiniam kokiam Maskolijos užkampyj.

(Isz Ukininko). X.

Kitų starszinų nepažindamas neužkabinu, bet gėda Alsiedžių starszinai Pran. Arlauskiui, kurs sziek tiek ir mokslus iszejęs, pasiduoda Maskoliams už nosės vadžioti, ir it žindomas verszis eina paskui su kitais mulkeis, mat, ir Gedeikių sodos valsczionis gavęs blekę, garbina Ruskių Dievą. Gėda.

ALSIEDISZKIS.

The Lithuanian Weekly.

„KATALIKAS“.

(The Catholic.)

ssued by the Lithuanian Publishing Company.

Published every Thursday at Chicago Ill.

Executes all kind of job printing and translating in Lithuanian, English and Polish languages.

Subscription $1,50 per year.

All communications must be addressed:

Dr. M. J. Stupnicki,
3121 S. Morgan str. Chicago Ill.

Rates of Advertising.

one inch once	0,50
one inch one month	$1,00
one inch per year	$10,00

Nedelinis Laikrasztis,

„KATALIKAS“.

Iszeina kas ketvergas Chicago, Ill.

KASZTUOJA ANT METŲ

Amerikoje	$1,50
Į Užmarę	$2,00

Pinigus ir visokius rankraszczius reikia siųsti ant szio adrēso.

Dr. M. J. Stupnicki,
3121 S. Morgan st. Chicago, Ill.

Pasarga: Už prisiunstas korespondencijas Kataliko Rēdystē neatsako.

Entered at the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

Žinios isz pasaules.

Iszpanija.

Karalienē regentka pasakē Sagastai, jog ji nenori, kad kortezai butu palēisti, bet praszē jo, idant iszrinktu naujį gabinētą. Ant jos reikalavimo vienok nepristojo nē Sagasta, nei senato pirmsēdys, senor Montero Rios, ant galo ant karalienēs pareikalavimo apsiēmē iszrinkti naujį gabinētą konservativų partijos vadovas Senor Silvela.

Iszpaniszkas pasiuntinis Londone, grovas Rascon ir pasiuntinis Paryžiuje, senor Leon y Castillo atsisakē nuo tarnystos, tą patį keta padaryti prefektai ir sekretorei Valstijų.

Admirolas Montejo, kurio laivynę paskandino Dewey prie Manilos, likosi įmestas į kalējimą.

Negana to ir jenerolas Linares, kurs gynē miestą Santiago nuo amerikonų, o paskui pasidavē jen. Shafter pasodintas į kalējimą.

Anglija.

Isz priežasties, jog sandara 1862 m. padaryta, prigažysta lygēs tiesas Prancuzijei ir Anglijei Omane, Angliszka valdžia atszaukē savo priesztaravimą kaslink įgijimo dēl anglių susidējimo stacijos, kuri Prancuzijai teip neatbutinai yra reikalinga, tikt Anglija priesztarautu, jei Prancuzija panorētu kada nors nusipirkti Oman provinciją.

Sir Cloude McDonald, Anglijos pasiuntinis, padavē Chinų valdžei notą, kurioje linkia nepriesztarauti Italijos valdžios pareikalavimui.

Italija.

Popiežius jau daug sveikesnis, jam buvo daryta aperacija, dabar patsai Tēvas zventasis supranta, kaip mažetruko iki smerczio teip žilam seneliui, kurio spēkos yra labai silpnos, bet jis turi didelę energiją.

Chinų randas atsisakē pavesti Italijos valdžei atsiautą San Mun. Nežiurint ant to kariszki Italijos laivai iszkēlē savo kariumenę ant kraszto ir užēmē rēžį žemēs prie tos atsiautos.

Italijos valdžia nemislija, kad kiniecziai ilgai prieszintuosi.

Vice Admirolas Granet isz Neapoliaus iszplaukē ant laivo Strambolį ir iszkeliauja į Kinų vandenis, tenai jis apims valdžią ant italiszkos eskadros.

Prancuzija.

Ateina žinios isz Marseilles, kad tenai pasidarē baisi ekspliozija parako pabrike La Gouban, netoli Toulon, Keturesdeszimts užmusztu ant vietos o 70 sunkei žueistu. Baisus drebējimas, kurs jautēsi už 100 mylių iki marių kranto, sunaikino kiekvienus namus ant plataus apskryczio ir užgesino visame mieste szviesą. Daug szeimynų likosi be pastogēs. Priežastis nelaimēs nēra dar žinoma.

Maskolija.

Ateina žinios isz Peterburgo, kad nedēlios vakare, benzina expliodavo vagone treczios kliasos ant linijos į Dvinską (Dinaburgą). Vagonas sudegē, szeszios moteriszkēs ir vienas vyriszkis užmuszti ant vietos, o 16 sužeistu.

Turkija.

Isz Konstantinopoliaus pranesza apie baisią kovą Bibroje, sziaurinēje Makedonijoje, tarp Albanieczių ir Turkiszkos kariumenēs. Keli szimtai likosi pakloti ant vietos isz abiejų pusių. Sultanas liepē visus paimtuosius į nelaisvę smerczin nubausti.

Belgija.

Karalius Leopoldas, kurs negalējo apleisti palociaus per keles dienas isz priežasties, kad jis buvo įgavęs uždegimą žando, subatoj pasidavē aperacijei, ir dabar gydytojei prižada, jog karalius galēsįs apleisti savo palocių ir važiuoti kur tikt norēs.

Pietinēj Amerikoj, Rundiszka kariumenē republikos Venezuelos pergalējo maisztininkus prie Maro Cajes.

12 Kovo kunigas atvažiuos į Waukegan 10 ad. isz ryto, atlaikyti Dievmaldyste.

Žinios isz Amerikos.

Topeka, Miss. Trukis geležinkelio Mobile Ohio, kuriame vežē kareivius isz Missouri Val. iszbēgo isz rēlių 2 myli nuo Topekos. Keturi vagonai pilni kareivių iszbēgę isz rēlių nuszoko isz augszczio 20 pēdų. Vieno vagono tikt liko skeveldos, gyvasties vienog nēvienas nenustojo; 16 kareivių smarkei yra sužeistų, o daugybē lengviaus.

Washington. Priesz kariumeniszka suda, kurs tirinēja Jenerolo Miles liudyjimą, pripažino Cl. Walters, jog kelionēje į Porto Riko matē puczkoje (dēžēje), kurią atidarē, daugybę kirminų. Visa mēsa baisiai smirdējo. Liudytojas sakēs suvalgēs szmocziuką mēsos apsirgo. Jo draugai teipgi nenorējo tos mēsos valgyti, o seržentas tada tikt priēmē kada gydytojas ją už sveiką pripažino. Tą padarē su ta sanlyga, kad nenorējo prieszintiesi kariumenēs tiesoms. Kas tikt valgē anos mēsos tuojaus apsirgo.

Kada liudytojui padavē puczką su užmarinuota mēsa ir paklausē jo ar tokią mēsą matē ant laivo, staczei atkirto, kad nēra jokio suliginimo tarp vienos ir antros mēsos, forma puczkų visai kita, mēsa kiteip iszveizdē ir kvepia, o ana smirdējo.

Syracuse, N. Y. E. Syracure piktadējei iszlaužē geležinę kasą ant paczto ir iszvogē pinigais ir markēmis už $3000.

Philadelphia, Pa. Vasario mēnesyje atmuszta už $60,169 670 auksinēs sidabrinēs, nikelinēs ir varinēs monētos.

Mobile, Ala. Dēl 10,000 kalnakasių padididintas mokestis 2½ c ant tono, dēlto kad geležis pabrango.

Hot Springs, Nev. Susidaužē du trukiai ant linijos „Central Pacific“. Vienas maszinista ir du pēczkurei užmuszti.

Mille Creek, Pa. Netoli Vilkes–Barre anglių kasykloje Deleware & Hudson atskjlusi anglių paskiliauda užgriovē daugybę kasējų. Iszgabentas ant virszaus M. Laurovskis dar kvēpavo, bet gydytojei abejoja apie jo gyvastį.

Vietines žinios.

Reikalauja $20 milijonų.

James N. Beach, vietinis advokatas, kurio ofisas randasi po No. 115 Dearbont st., apskundē Suv. Valst. randą reikalaudamas 20 milijonų dolerių nuo jo atliginimo. Jis turi patentą ant iszradimo kokių ten pneumatiszkų siuntinių (Conveyers). Nesenei jeneranlas žygunēs (postmaster) perdētinis pagarsino konkursą ant pristatimo pneumatiszkų įtaisų ir sykiu kad but dadētas prie siuntimo apraszymas patento. Atsiszaukē teippat ir Beach. Todēl dabar jis sako, jog valdžia pasinaudoja jo iszradimu neužmokējusi jam už pavedimą patento, kurio verczią Beach apskaito į 20 milijonų dolerių.

Susidauže trukei.

Petnyczios rytą du tavorinių trukių ant Burlington gel. prie Blue Island ave. susidaužē; du įnžinai ir szeszi vagonai pilni visokių tavorų iszlakstē į skeveldas, vienas žmogus tapē ant vietos užmusztas, vienas sunkei ir vienas biszki sužeisti, visi tris paslaptingai važiavo į Chicagą. Kas per priežastis susidaužino dar nēra žinios, blēdēs padaryta į $50,000.

Pakelē užmokestį.

Tarp darbinikų fabrikuose plieno Illinois ir Wisconsin valstijoje, kurių skaitosi į 15,000, vieszpatauja didelis džiaugsmas, kompanija Illinois Steel Co. savo pabrikuose South Chicagoje ir Joliete praeitą sanvaitę iszkabinējo plakatus, kuriuose pranesza, kad nuo 1 Kovo užmokesczei bus padidinti.

Tas yra dēl visų darbininkų: tie kurie uždirbdavo po 12½ c. ant adynos gaus 13½ c. lygei ir kiti užmokeszczei taps padidinti: per tat kompanijos iszdavimai pasidaugins ant $250,000.

Teipgi kompanija, „American Wire ant Steel“ padidyns savo darbininkams užmokestį ant 8 procentų.

Malonus vyrelis.

Dēl niekų susibarus subatos vakare J. B. McClane su savo paczia Fanny, ant Cass st., po nr. 207, vyras pagriebęs didelį peilį skērdē savo pačziai į peziomentį. Sužeistąją aprupino gydytojei, o jos vyras isz pradžios slapstēsi, bet paskui matydamas nebeiszsisuksįs pats pasidavē į rankas policijos, kuri suaresztavusi jį uždarē ant E. Chicago policijos stacijos.

Nežinē kur dingo.

James D. Sandell, 24 amž. po No. 3404 Wabash avenue, kurs per dvejus metus dirbo prie Nelson Morris & Co. po 519 N. Halsted st. petnyczios vakare paliepta jam nuneszti į Lincoln National Bank, ant kambo Clark ir Michigan st. $1069. Sandell iszējęs su pinigais daugiaus nesirodo. Duota žinoti policijei, kuri stengiasi sužinoti kas su juomi dējosi.

NUO REDYSTES.

Kurie gauna „Katalika“, o dar neužsimokējo už jį, teiksitēs duoti žinę į redakciją ar nori skaityti musų laikrasztį ant toliaus ar ne, nes visiems nē užmokējusiems su sziuomi num. sustabdome.

ATSISZAUKIMAS.

Lietuviszka literatura ir laikrasztystē iszsitobulina visai iszimancziose sanlygose. Niekur ant visos pasaulēs nēra kitos szalies kaip Lietuva, kur kiekviena knigelē, kiekvienas rasztas atspaustas prigimtoje tēvyniszkoje kalboje laikomas yra už daiktą asztriai uždraustą, kur kiekvienas skaitantis panaszią knigelę kad ir nekalcziausios įtalpos yra baisiai persekiojamas carō czinovnikų ir isztremptas į kalējimą ir Siberiją.

Isz tos priežasties lietuviszka literatura ir ypatingai laikrasztystē užsitarnauja ant visotinos atydos ir gali buti vienu isz žingeidzių dalykų ant Paryžiaus parodos 1900 m. Mums lietuviams isztatymas musų literaturos Paryžiuje, kur suvažiuos visas svietas, turēs ir tą svarbią vertę, kad aiszkiai parodys, jog barbariszki musų skriaudējai, tie caro baszibuzukai czinovnikai neiszgali mus sugniaužti ir sutrinti kaip atskiros tautos, neiszgali isznaikinti musų kalbos, literaturos ir tt.

Metimas caro valdžei akiveizdoje viso svieto teip skaisto argumento musų gyvybēs gali buti kuoveikiausiu įrankiu iszkariavimui spaudos, jeigu įstengsim sunaudoti tą faktą vesdami smarkią agitaciją ytekminguose europeiszkuose laikraszcziuose. Apart tos tiesos naudos, surinkimas ant Paryžiaus parodos visų lietuviszkų spaudimų turētų dar ir kitą naudą, minētinai, pasibaigus parodai galima bus visą tą „lietuviszką skyrių“ apversti ant rimto pamato lietuviszkai tautiszkai bibliotetekai.

Kadangi Draugystē Ivinsko nieko pozityviszko savo siekiuje nepadarē ar neįstengē padaryti; kadangi iki parodai telieka tikt 1½ meto laiko; isz tos tai priežasties susitvērē komitetas, kuris nusprendē pajudinti tą seną klausymą, atgaivinti jį ir isz visų pasirupinti apie jo įkunyjimą. Jeigu Draugystē Ivinsko, arba seniaus susitvēręs tam tikslui koks komitetas jau isziro, tai mes apsimame arba kaipo inicijatoriai visai paimti į savo rankas tą klausymą, arba tikt gyvai tarpininkauti visame procese įkunyjimo minēto užmanymo.

Suprantama, kad nē spēkos pavienių ypatų, nē spekos kelių draugyszczių neįstengtu teip didžio veikalo atlikti, kuris patrauks maž-daug apie porą tukstancziu frakų kaszto, tikt keliu kolektyviszko triuso ir aukavimo bus galima tą užmanymą įkunyti.

Taigi, Tautieczei gyvenantiejie Lietuvoje, Amerikoje ir kitose szalyse, kuriems rupi reikalai numylētos musų Lietuvos, kurie suprantate svarbumą užmanymo, kviecziame visus į darbą, tai yra: kiek kas iszgali paaukauti pinigų ir siuntinēti visokius lietuviszkus spaudimus, Mes isz savo pusēs nepasigailēsime savo jaunos, karsztos energijos. Lietuvei, bukime vyrais, atlikime sandaroje nors vieną puikų darbą!

Komitetas.

Adresas siuntiniui pinigų, laiszkų ir visokių lietuviszkų spaudimų:

Mr Otto Lang (Kom-parodai)
No 22 Hegibach st.
Zuērich, Suisse.

(Meldžiame visų lietuviszkų laikraszczių atkartoti szį atsiszaukimą.

Svarbus astranomiszkas atidengimas.

Prof. George W. Hough direktorius observatorijos „Dearborn“. Evanstone apskelbē pasekmes savo tirinējimo per 20 m. planētos Jupitero; pagal patirimo prof. Hougha, sukimosi Jupitero aplinkui aszies butinai kitaip atsitinka, negut visugeriausiejei astronomai iki sziol darodynēja. Visuomieniszka nuomonē yra, kad sukimosi Jupitero aplink savo aszį yra toksai pat kaip ir sukimosi saulēs ant tiek, jog visugreicziausis ratas sukimosi atmosferos apygardose pietinio poliaus, o visupamažiausis apigardose sziaurinio poliaus. Bet prof. Hough persitikrino jog atmosfera Jupitero susidena isz keletos gaivalų, isz kurių vieni greicziaus, kiti neteip greitai sukasi apie planētos aszį, tarytum vieni yra visai skysti, kiti tirsztesni, o dar kiti kieti ir per tat vieni yra greiti, kiti neteip greiti.

Szis tas.

Vienas Varszavos laikrasztis teip apraszo: „Sniegas, kurio sziomis dienomis teip apszczei uždribo, vilkus į baimę įvarē. Kaimo bažnytēlē stovi Galicijoje netoli Maskolijos rubežiaus. Bažnyczios tarnas atējo Dievo namelius apszluoti. Snigo per kiaurą dieną ir naktį ir užvertē visus takus. Tarnas vienog dasikasē per pusnis ir vienputinius iki bažnyczios durių, atidarē bažnyczią ir ēmē gerbti. Visur tylu buvo. Tarnas bruzdē po bažnyczią poteriaudamas, viską paeiliui apžiurējo, dulkes nudulkino; ant galo pradējo gerbti didįjį altorių. Negalēdamas dasigauti augszcziaus, atsiklaupęs ant altoriaus su rankomis siekē, bet staigu pajuto skausmą kojoje. Atsižvelgē, jam ir plaukai stojosi ant galvos: tris vilkai žiurējo ant jo su isztplēstomis akimis, dantis ant jo tauszkindami. Valandą žmogus stebējosi ant savo neprietelių. Jis vienok nenustojo vilties, sugriebęs varinį liktorių ēmē jiems daužyti per makaules, vilkai įnirtę szoko ant jo it pasiutę, bet jis jos gerai pritrankē, kada vilkai rodēsi pailsę, tarnas uždegē keletą vaszkinių žvakių ir sudējęs jas į kruvą ir vilkams vēl ēmus kelti savo galvas, prisiartino su ugne. Žvērys pamatę liepsną, paszokę pradējo bēgti, tuokart tarnas nuszokęs nuo altoriaus vijosi iki bažnyczios durų, o paskui užrakinęs duris nuējo į klebonią visas drebēdamas isz iszgąszczio.

„Kataliko“ agentai,

kurie turi tiesą rinkti apgarsinimus, prenumeratą nuo skaitytojų, priiminēti orderius ant visokių drukoriszkų darbų ir teip toliaus yra szie:

J. Dykaviczia,
4737 S. Paulina st.

J. Andriuszis,
898 31 Place.

J. Ostrauskis,
3229 S. Morgan st.

J. Armonas,
4614 Atlantic st.

M. Banievicz,
4502 S. Paulina st.

V. Gedbut,
Spring Valley, Ill.

A. Vember,
220 Washington st.
Waukegan, Illinois.

A. Jakutis,
Westville, Ill.

Kovos Lietuviu su Kryziokais.

Istoriszka apysaka XIV amžiaus.

Tąsa.

Teip jam bevaiksztinējant apsukus karvedžio dvarą, rodēsi, tarytum jį kas szaukē vardu.

Isz pradžios neužsitikējo savo ausims, bet antru syk iszgirdo:

— Jurgi!

Žiurē tad, isz kur tas balsas paeitum ir tikt dabar dasiprotējo praējęs pro karvedžio ponios langus.

Sustojęs klausosi ir vēl iszgirsta: žvalgosi ir mato, kad kas tenai pro langą mojuoja su ranka. Tuomet Jurgis nubēgo į kambarius ponios paklausti, ar ne jį szaukē. Poni buvo labai gera, Jurgis ją didelei gerbē ir jos klausē lygei kaip ir paties Szamatulo. Niekam nematant įējo į palocių, per tat niekas ir nežvalgēs jam iszeinant.

Pilēje buvo tylu, tarytum žmonēs iszmirē, tikt karts nuo karto ginklų žvangējimas atsiliepē papileis. Žmonēs nežinojo kas užgyms, tikt prijautē tarsi ukanas dienas ir bijojosi pagaliaus balsei sznekētiesi.

Laukē visi karvedžio sugrįžtant. Nieko netrukęs sugrįžo ir kožnas matē, jog buvo apsiniaukęs. Dēlko, nēvienas nežinojo, nebuvo kieno paklausi, nors Valter ir važinējosi su ponu, bet Valtero nē kareivei, nē dvariszkei neapkentē, paprastai, kaipo ateivį—perējuną.

Karvedys vaikszcziojo nuliudęs po savo kambarį. Kakta jo susirukszlojusi, antakei pasisziause o per sutauptas lupas karts nuo karto girdējosi, neaiszkus murmējimas.

Tuotarpu į kambarį įējo jo žmona.

Ilgai stēbējosi į vyrą kol prakalbējo.

— Iszrodo ant karēs, norēcziau apleisti dvarą ir važiuoti į Pamarius....tenai man bus neteip pavojingai.

Karvedys staigu paszoko.

— O kas ar tau cze negerai, nesaugei?

— Man patogiau but Pamariuose, tenai maloniaus ir linksmiaus. Asz meldžiu tavęs.

— Duok man szventą pakają su tavo praszimais asz dabar neturiu laiko jų klausytiesi....

— Paskiaus bus per vēlai.

— No tai važiuok sau. Asz nelaikau.

Žmona tylėjo stovėdama.

— Tu ką nors nedorą turi galvoje.

Tikt mosterėjo su ranka ir gana.

— Susilaikyk, dar laikas, o paskui gailėsis.

— Nesikiszk į mano reikalus, valdžiau szitą krasztą, žinosiu ir dabar kaip apseiti.

Akyse jo paczios pasirodė aszaros.

Maldauju dėl tavo paties laimės, nedaryk ką tu dabar ketini daryti, nes ant tavo galvos užkris prakeikimas visos tautos.

— Nustok verkusi ir važiuok! Asz to pragaro daugiaus nekęsiu ir nesiduosiu savę po kojų paminti nėvienam, nors ir pacziam karaliui nepasiduosiu! Prisiekau, ir jau prisiegos nebelaužysiu.

— Taigi busi karaliaus zdraicu ir parsiduosi kryžiokams, isz karvedžio tapsi tarnu musų didžiausių neprietelių.. Ant Dievo atsimink pakol dar laikas.

— Karvedys susiraukė kaip szimtą drignių užvalgęs.

— Ne! suszuko ir pats iszbėgo isz savo kambario.

Jo žmona neužilgo iszvažiavo, jei iszvažiavus, karvedys ėmė duoti įsakymus. Szarvojo žmonės kaip tikt įmanydamas, patsai vartus ir pilimus apžvalgė, kariumenės dalį pasodino ant žirgų ir liepė but pasiruoszusiems į kelionę.

Pats nuėjo į kambarį, apsiszarvojo.

Iszbėgęs ant kiemo davė įsakymus, pilės niekam neatiduoti, nors ir pacziam karaliui. Užszokęs ant arklio davė ženklą buriui apsiszarvojusių raitelių joti su juomi į laukus.

Už upės tiesėsi dideli krumai, į kurius įjoję raiteliai tuojaus ir isz akių isznyko.

Pilėje buvo tilu, žmonės juojaus dar nusiminė.

Raitelei, ką su karvedžiu jojo, teipgi tylėjo. Jojo beatilsio, nežinodami kur; karvedys buvo susiraukęs ir piktas tikt retkarczeis žodį į Valterį burbtelėjo.

Nujojęs dienos trukį karvedys liepė sustoti ir pasidaryti szėtrus. Pasisznekėjęs su Valteriu padėjo už pardėtinį visuviriausį karžygį, iszrinko visų narsiausiuosius kareivius dėl pastatymo ant sargybos ir tarytum dabar tikt sau atsiminęs, suszuko:

— Ej, o kur Jurgis!?

Emė žvalgytiesi, Jurgio nebuvo.

Karvedys dar didžiaus susiraukė.

— O kur yra po velnių?!

Niekas jo nematė kelionėje.

— Neabejotinai pilėje pasiliko —pratarė Valter.

Karvedys nusispjovė.

— Norėjau jį pastatyti prie szitos sargybos už perdėtinį, jis cze man reikalingas; kas jam liepė pasilikti?!

Karvedys truputį pamislijo, negaiszdamas iszstatinėjęs sargybas, palikęs prisakymus vėl leidosi su Valteriu nežine kur, įsakydamas raitelems stovėti ant vietos ir laukti jo.

Iszjoję per pirmąję girią sukosi į szalę ir leidosi staczei į Gnieżną. Gnieżne buvo didelios apszczios kryžiokų pilės, cze gyveno ir jų Kumtoras, pasiputęs (pilnas tuszczios puikybės) ricierius, didelis Lietuvos neprietelius.

Jis sėdėjo tad su kitais prakilneis ricierais didžioje trioboje, kad jam duota žinė, jog pribuvo į pilę Szamatula.

Įvesti jį cze į salę.

Po valandos įėjo karvedys pasiputęs it koksai karaliunas. Kryžiokai žvilgterėjo ant įėjusiojo. Komturas pakilo isz savo vietos ant pasisveikinimo su juomi.

— Linksmu mums su tamsta pasimatyti.

Karvedys linkterėjo galvą, bet nežinojo ką pradėti kalbėti.

— Kokias žines atvežėte? Klausynėjo Komturas.

— Norėcziau kuoveikiausei eiti ant karės.

— Ir mes teipgi netinginei ant to.

— Taigi negaiszkime.

Karvedys pažvelgęs ant Komturo davė jam žinoti, jog nori su juomi vienuodu pasisznekėti.

Įėjo į atskirą kambarį.

— Kada gi iszkeliausime? Užklausė karvedys.

— Nors ryto; mano žmonės pasirengė. O Jus?

— Kariumenė laukė mano paliepimų.

— Tai viskas gerai — nusiszipsojo komturas.

— Bet....

— Ko norite?

— Pirm iszkeliavome,—kalbėjo karvedys, tariu Jumis priminti sąlygas, apie kurias sznekėjova.

— Sąlygas? atkartojo isz palengvo komturas.

— Teip, juk pamenate, kad asz užginiau, kad jusų kariumenė mano žemės nenaikintu.

— Sznekėjome apie tą.

— Keliaujate kaipo mano sangelbininkai, idant man pagelbėti užsilaikyti prie valdžios, per tat negalite mano žemės plėszti ir naikinti, kaip tai paprastai karėje darote.

— Važiuojame į karę, komturas asztrei atrėmė, — neužmirszkite, jog tai karė, o ji turi savo pasielgimą.

— Bet asz negaliu daleisti plėszti ir naikinti mano locną krasztą.

— Kas szneka apie plėszimą? Negaliu vienog prižiurėti kiekvieną kareivį, kuriam reikia pramisti, pertat ir neklausė ant karės kaip alkį apmalszinti.

— Prižadėjote....

— Nieko nepriżadėjau—atsakė Komturas ruszczei ir szaltai. Karė yra kare, o ne pasilinksminimo puota.

— Tai mano krasztas!—Suszuko karvedys.

— Palaikykite jį dėl savęs ir geriaus praszykite savo karaliaus dovanojimo, o ne nuo musų pagelbos,— kalbėjo Ottonas, žiurėdamas ant Szamatulos su paniekinimu ir pasiticzіojimu.

Karvedys paszoko nuo kėdės, bet tuojaus apsiramino. Atsiduksėjo sunkei.

Kryžiokas nusiszipsojo kurczei.

— Tikt skubinkimose,— atsiliepė Szamatula.

— Nesibijokite.

— Karalaitis jau artinasi, o ir karalius traukė isz visur kariumenę.

— Dažinosime apie szitą per sznipukus.

Tuotarpu pasisvecziuokite pas mus. Jau turite dėl savęs paskirtą kambarį.

Szamatula iszėjo susirupinęs.

Vakarop atbėgo pasiuntinis karvedžiui praneszti:

— Karalaitis jau Vilniuje, —kalbėjo pasiuntinis.

Karvedys akys primerkė, atsiduksėjo isz gilumo szirdies ir pasakęs tikt: tylėk, nė žodžio niekam.... pasiuntinį iszlėido.

Vienas buvo kambaryje, bet nerymojo be Valterio, jo vienok negalėjo pilėje surasti. Ant galo pamatė jį ant didelio kiemo kruvoje kryžiokių. Pamojęs su ranka pasiszaukė jį pas savę; nuėjo į užkampį pilės, kur juodvieju niekas negalėjo nė užmatyti nė girdėti.

— Karalaitis yra Vilniuje! pratarė karvedys.

— Isz kur žinote?

— Pasiuntinis buvo pas manę.

— Aa! sumurmėjo Valter.

— O ką tu sakai ant to?

— Tai labai gerai.

— Nu, gerai? Ar Tau rodosi, kad jis neturi kariumenės su savimi, ir ar tu misliji kad ir patsai karalius neis pagelban?

Karalaitis kariumenės neturi, tikt daugybę dvarponių, jie į kovą eiti nėra atsakantįs. Žinau tai gerai, nes girdėjau nuo tų, kurie jį matė, kada jis pasijudino isz vietos.

— Bet karalius jį pagelbės.

— Hm.... hm....

Karvedys stebėjos ant savo tarno ir skaitė isz jo veido vėl naujį užmanymą.

Valter iszties mislijo.

— O kad...., už valandos ėmė.

— Ką? sznekėk!

Toliaus bus.

Senas lopitojas czebatų.

Pabaiga.

Ar neteko girdėti apie seną Marcelių isz K.? arba apie jo žmoną Kotryną? — Ant tų žodžių, tarytum perkuno užgautu, Marcelius ir Kotryna staigu suszuko: O Dieve! tai musų sunus! Musų isz numirusių prisikelusesis sunus! Tas, tas! Ir ar isz ties matome musų sunų ligonbutije mirusijį?" Ir akies mirksnyje Marcelius polęs ant kelių, iszkėlė rankas į dangų. O tuotarpu motyna eme jeszkoti ženklų ant kuno savo sunaus, idant beabejonės galėtu jį tikrai pažinti. Sunku yra apraczyti ir apsakyti, koksai buvo džiaugsmas, isz atsiradimo sunaus.

Paskui Kotryna liepė visiems klaupti ant kelių ir acziu pasakyti V. Dievui, kad Jis daleido jiems dar prie gyvos galvos pamatyti savo suną ir vienkart maldauti Visugalintį, idant Jis teiktuosė greit suteikti pasimatymą su dukteri dangaus karalystėje. Sunus, kurs iki sziol klausėsi ir jam rodėsi tarsi sapnas, iszgirdęs minavojant savo sesers vardą pakirdo it isz miego ir užklausė ar neatsitiko kas nelaimingas su jo sesere. Tadą motyna, verkdama pratarė, suneli brangus, ji pasimirė paczioje jaunysteje ant mano rankų. Dieve! suszuko sunus, jau matau, jog ant szios pasaulės nėra tikros laimės.

Po valandos vienog visi tris atsipeikėję ėme sznekucziuotiesi. Kotryna sakės nebepikstanti ant ano ligonbuczio, kurs tiek jei aszarų iszlaszino, tik sakės norinti dasižinoti nuo sunaus kaip jis iszsisukęs nuo myrio aname ligonbutėje. Sunus apsakė kaip jį vienas apicierius prikalbinęs užsirasyti į laivinę ir pasveikus paslaptyngai pabėgti isz ligonbuczio. Tolesnei, jog jo senasis amatininkas, o dabartinis uoszvis, jau per velai dasižinojęs, iszbaimės, kad ant jo nekristu kalcze, apskelbė manę už mirusį.

Pamatęs savo tėvų didelį vargą ir skurdumą aprupino visomi kuomi, nupirko gyvenimą, pasisamdęs žygunės (paczto) arklius leidosi visi tris į Amburgą, tenai Onytė, jų sunaus motė (pati) ir jos tėvai malonei priėmė, dailei pavieszėję sugrįžo ir laimingai visi gyveno. Senelei turėjo kur savo senus kaulus priglausti, o jų sunus gražią, patogią ir malonią paczią turėjo.

— GALAS. —

Juokai.

— Dėlko nesiženiji Tamsta?

— Ak! nėra kvailių.

— Kur cze tau nėra—tikt nenori ženitiesi.

Vaikai tarp savę ssznekasi, kokie geriausi valgei patinka. Sako vienas: asz labiausiai myliu valgyti tirsztus žirnius, nes užvalgęs tų žirnių teip esmiu sergąs, jog nereikalauju eiti į mokslainę.

Kaip Tamistos vyras ar sveikas?

Užklausė gydytojas serganczio vyro paczios.

— Biszkį geriaus,ponas daktare, valgė truputį bulbių.

— Ar su apetitu?

— Ne, ponas daktare su kupustais.

Raszybos dalykai.

Prieraszas. Tarp tų keturių tarmių yra nemaž vidurinių, kuriems nelengvu vietą atrasti; teip daugybė saulėlydinių Žemaiczių vietoje ą sako vidurinį gryną balsę tarp o ir u, kasti; vietoje į tokią pat vidurinę balsę tarp e ir i apkesti (ė isztariant tamsiaus nekaip Augsztaiczei e).

Prieraszas. 2. Reikia mums saugoties, kad raszydami nesumaiszytumime vienų tarsnių su kitais visiems reikia minėti, jog žodžių viduryje ą, ę, į, ų negali stovėti priesz k, t, p, g, d, b, todėl, pįk, trįk Kurszaiczio ir kitų raszytojų netikrą į visiems Lietuviams pritinkantį, bet kuriuosę ne kuriuosę tarsmesę teisztariama į tuotarpu kad kiti sako pink, trink ir tt.

Tolesnei Augsztaiczems visiems lengvu sumaiszyti ą, ę su u, y, kitiems su uo, ie, sulyginus abejojemąję žodį su tuo pacziu žodžiu kitų tarmių aiszkei pasirodo kaip reikia raszyti, teip sulyginus tarp savęs Darbeniszkių oužouls, Rietaviszkių ąnžouls, Kviedainiszkių ąnžuls, Kauniszkių užuolas Anyksztėnų pasirodo jog raszant Lietuviams Kauno valdybos reikia raszyti ąžuolas; vienog ir teip paraszius, dar kurios ne kurios Lietuviszkos tarmės kitų valdybų bus užmirsztos; vietoje musų ąžuolas su kuriu sutinka ir Latvių uožuols, o Lietuvei Prusų szalyje aužuolas. Nors žodžių galę sąjamos be priegaidos (syllabae accentu destititae) pas visų Lietuvių visutankiausei nustojo nosburninių balsių, vienog tarminė raszyba tarmėms sutaikinti ir cze reikalauja rasztženklį ą, ę ir dėl lygumo su tais prideda į, ų.

Raszome tėvą, žemę irk. nors vieni sako tėva, žeme, kiti tevu, žemi ir nieks jau nebesako tėvan, žemen.

Todėl žodžių galę ą rodo isztarimą balsės grynos u arba a, e. Teip raszome 1) ketvirtąjį linksnį (accusativus) vyrą, saulę, o pagal tų ir avį, sunų; 2) szesztąjį linksnį (instrumentalis) su szaką, su žvakę. 3) vietos linksnį (localis) tame geramę vyrę. tuosę vyruosę, tose žmonosę dėlko, kad ketvirtąjį linksnį: pievą, duoną nevisi Lietuvei teip isztaria, kaip pirmąjį linksnį: pieva, duona.

Santaika.

Santaika (Syntaxis) moko, kaip reikia isz žodžių sustatyti sakinius ir kokie yra sakinei. Sakinys (sententia enumtiata) yra žodžeis iszreikszta mislis. Pirmiausios jo dalys yra veikėjas (subjectum) ir apysaka (praedicatum). Sakinei vieni yra gryni arba neiszplatinti, kiti iszplatinti. Grynasis sakynis teturi visureikalingiausias dalis veikėją ir apysaką; iszplatintasis turi netiktai tas dalis, bet dar paaiszkinimo ir aplinkybių žodžius.

Jei sakinys su kitu nesusirisza vadinas vientisu; jeigu keletas sakinių susirisza į vieną vadinas sudetiniu sakiniu. Ant galo vieni sakinei yra pasakojimo kiti geidimo, klausimo, patvirtinimo užsiginimo irk.

I. Grynas vientisas sakinys.

A. Veikėjas. 1) Veikėjo vietoje gali buti daiktvardis (substantivum) įvardė (pronomen) budvardis (adjectivum). tarpskyris (participium) skaitlinis žodis (numerale), neapribotinis žodis (infinitivus), kartais ir isztisas sukinys. Pavyzdžei: medis žaluoja; jus iszmintingi; ilgoji (gyvatė) įkando; raszomasis prapuolė; du spokso, du riogso, du kiokso, du bėga, du gena; vienuoliktasis pliekia (mįslė); lengvu pasakyti, sunku iszpildyti.

I. Veikejas daiktvardis.

2) Visutankiausiai veikėjo vietoje yra daiktvardis.

3) Daiktvardžei iszsiskaido į įvairius skyrius, vieni yra kuniszki (concreta): akmuo, žemė, saulė; kiti protiszki (abstracta): iszmintis, atmintis nuomonė irk.. kuniszkieji vieni apsako isztisą veislę, arba ręszi (apellativum): žmogus, gyvolis, paukszti, žolė; kiti, iszreiszkia vieną daiktą arba žmogų tikrieji vardai (nomina propria) Kaunas, Neris, Szatrija, Pasvalis, Vytautas, Keistutis, dar kiti vienu žodžiu rodo daugybę daiktų surinktinei daiktvardžei (collectiva): lapija, perkunija, giria, eglynas, beržynas ir kiti.

4) Lietuviszka kalba neturi daiktvardžių nekatrosios gymės (gen. neutr.), todėl lietuviszki daiktvardžei vieni yra vyriszkos gymės (gen. masculini): vyras, tėvas, brolis; kiti moteriszkosios gymės (generis feminini); žmona, motyna, sesuo.

Nedaug tėra daiktvardžių bendrosios gymės (gen. communis): saunora, svetnora, daugnora, susna irk.

5) Daiktvardžių skaitlius yra trejopas: vienskaitlis (singularis), vyras, žmona; dviskaitlis (dualis): du vyru, dvi žmoni; daugskaitlis (pluralis): vyrai žmonos, Augsztaiczių tarmėsę dviskaitlis susimaiszė su daugskaitliu: daugybė sako: du vyrai (du vyru), dvi žmonos (dvi žmoni), dėdami daugskaitlį į dviskaitlių vietą; isz antros pusės, daugybė Augsztaiczių pasiveizdėję į dviskaitlio duotinį linksnį: dviem vyram, sako ir tiem vyram (tiems vyrams), dėdami dviskaitlį į daugskaitlio vietą.

Žemaiczei vartoja įpatinga dviskaitlį: į liemens vietą jie deda pirmąjį arba vardinį linksnį, kabindami prie jo dviskaitlinės galunes: vardinis 1: tuodu vyru, tiedvi žmoni; gimtinis: tuoda-ms vyra-ms, tėdvi-ms žmonimis; duotinis tuodu-m, vyru-m, tiedvim žmonim; apskųstinis lygus vardiniui, padarginis: (su) tuodum vyrum, (su) tiedvim žmonim; vietos linksnis yra tokspat, kaip ir daugskaitliuje.

6) Lietuviszkoje kalboje ne maž yra daiktvardžių (pluralia tantum).

Vardai isz keleto dalių sudėtojų daiktų yra daugskaitlinei: marszkinei, kelnės, szvarkai, mintuvai, mastuvai, vituvai, staklės, žirklės, kamanos (žanslos—žaboti), szlajos (rogės), vartai, durys; teippat vaiszių, szvenczių ir apeigų vardų: pabaigtuvės (ž. pabengtuvės), lygtuvės, skerstuvės, kartuvės, kastuvės, įkurtuvės, iszleistuvės, laidotuvės, szesztinės, sekminės, vainikai (Dievo kuno szventė), devintinės, įvedybos, derybos (sponsalia, ukvardzei), tarybos, bėgtynės, musztynės, pesztynės; miestų ir vietų vardai: Sziaulei, Telszei, Žarėnai, Kaltinėnai, Pampėnai, Kamajei, Panerei, Pajurei.

Labiausei reikia įsistebėti: 1) tokius žodžius, kurie daugskaitliuje turi kitą prasmę: ratai (currus, plaustrum), ratas (rota), dumai (funus), dumas (gyvenimas, kiemas); pelenai (cinis), pelenas (focus), pienas (karvės) pienai (žuvies); vakarai (occidens), vakaras (vesper); rytai (oriens), rytas (tem. mat.)

2) Į tokius, kurie musų kalboje yra daugskaitlinei; miežiai (hordeum), linai (linum), kvieczei (tritikum), purai (triticum hiemale), avižos (avena), dulkės (pulvis) irk..

Vienskaitlis tų žodžių iszreiszkia vieną grudą arba vieną stiebą: kvietys, rugys, dulkė, smiltis.

II. Veikejo vietoje įvarde.

7) Nenorint veikėjo vardo keletą kartų minavoti, reikia į jo vietą dėti įvardę: asz, tu, jis, tas, szis, szitas, ans irk.. Atskyrus trecziosios personos įvardę: jis, ji, juo-du, jied-vi, jie jos, visas kitas personines įvardes galime apleisti, labiausei kad svarbumas sakinio nedidelis: asz sakau, tu sakai, mes sakome ir tt. arba staczei: sakau, sakai, sakome; bet vietoje sakinių, jis raszo, ji raszo; juodu raszo, juodvi raszo, jie raszo jiedvi raszo, jie raszo, jos raszo, negalime sakyti raszo, dėlto kad apleidus įvardę, sakinys randas labai neaiszkus. Vienog atsakimiuosę galime apleisti ir trecziosios personos įvardę: ar brolis raszo? atsakome staczei raszo. Teippat ir prie liepimo žodžio paprastai apleidžiame įvardę; eik szalin, eikite laukan (oran); bet smarkiaus liepdami sakome: eik tu szalin! eikit jus laukan.

8) Nereikia maiszyti tarp savęs klausimo įvardžių: kurs ir katras. Įvardė kurs, kurį, klausia apie vieną daiktą isz daugybės (qui lot.): kurs dantis, kurs pirsztas, bet katras antakis, katra akis, katra ausis ir tt. (t.y. apie vieną isz dvieju—lot. uter).

9) Tikrai lietuviszko szvelnumo įvardė yra Tamsta, tamysta, daugsk. tamstos, tamystos. Ta įvardė yra bendrosios gymės: gimė isz „tavo mylista" par sutrumpinimą, lygei, kaip vietoje „kas žino kas", sako kažikas, kiti kažkas, dar kiti kanakas, susitaikina su apysaka teippat kaip ir tu: tamsta žinai, tamstos žinote. Kurie-ne-kurie Lietuvei, labiausei Užnemuniszkei į vietą įvardės Tamista, norėdami szvelnei kalbėti, deda žodį ponas. Lietuvei Prusų szalies ir į vieną žmogų per szvalnumo sako: teiksitės, jus pailsite be stovėdami, dėdami įvietį skaitlio vietą daugskaitlį. Norėdami parodyti didelį privengimą ir augsztinimą, sakome į akis ir už akių: jo mylista: juk jo mylista man prižadėjei, Jo mylista szviesiausis kunigaiksztis liepė; Jo mylista sviesiausis Žemaiczių vyskupas įsakę ir tt.

10) Įvardės yra trijų gymių: vyriszkosios, szis, tas, ans, tiekas (tantus), motriszkosios: szi, ta, ana, tieka, nekatrosios szit-tai ir szit-tatai ir tat, (kitur sakoma tai); antai ir ant (ecce), tiktai (pas Daugszo: ir tikt tiek (tantum).

MITINGAS.

29-os Vardos, Lietuviszkas Republikoniszkas Klubas, po vardu Keistuczio bus laikytas subatoj vakare, tai yra 11 d. Kovo, 7 val. vakare, po No. 4500 S. Paulina st. metinis mitingas, ant kurio bus rynkimas naujos administracijos užpraszome visus lietuvius susirinkti.

Su guodone,
KAMITETAS.

Paskolinimo Draugyste.

Pirma Liet. D–tė paskolinimo ir budavojimo po vardu Keistutio No. 1 užsidėjo 26 d· Rugpj. '97m. ir laiko savo susirinkimus kas Ketvergas pusiau asztunta ad. vakare Hallėję L. Ažuko po No. 3301 Amburn ave. Akcijų tur parduotu 494, pinigų tur pažiczytų ant procentų $5115. Bankoje randasi padėtų pinigų $1151. 23 Vasario '99 m. prasidėjo IV seria ir kas nori prie szitos naudingos D–tės prigulėti tegul ateina ant susirinkimo po No. 3301 Amburn ave, gal dabar pristoti pagal savo noro ar į pirmą, antrą ar treczią serią. Dėl dasižinojimo geresnių instatų D–tės tegul atsiszaukia ar asabiszkai arba per laiszka pas sekretorių, o bus iszaiszkinta. Visus lietuvius D–tė užpraszo prisiraszyti neskiriant amžiaus ir lities.

Gali prigulėti į D–tę ir isz tolimų miestų prisiusdami per registravotas gromatas pinigus ant vardo sekretoriaus. Administracia visa yra po bandsu.

Draugyste turi pinigų $7015.

Prezidentas J. Gurinckas
3305 Amburn ave bons.

Sekretorius K. Pocius
3301 Amburn ave

Draugyszczių Reikalai.

Laikis susirinkimus 12 dieną Kovo, sekanczios draugystės:

D—te szv. Onos.

D—te V. M. Valanczauskio.

Dr. Marija Dowiatt.

Lietuviszkas daktaras, kas dieną iki 12 isz ryto galima rasti OFICE.

838 West 18-th st.

CHICAGO, ILL.

M. PRITIKIN,

Iszdirbėjas Rusiszko ir Turkiszko Tabako. Parduodu cigarus, cigaretus (popirosus) uostomąjį Taboką.

137 W. 12th st.

Chicago, Ill.

Ant pardavimo.

Parsiduoda labai pigei namai su lotu ant Fisk street po No. 3347. Norintis pirkt, teatsiszaukie į Kataliko redystė.

Zygmontas Wysocki's,

Parduoda naujas ir vartotas maszinas dėl siuvimo visupigiausei. Teipgi parduoda adatas, aliva, diržus ir pataiso sugedusias maszinas. SZITĄ apgarsinimą iszkirpę atneszkite į mano sztorą pirkdami, o gausite viską pigiaus.

3243 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

Jonas Szaputis,

Atidare naują saliuną, kureme užlaiko kogeriausius trunkus ir kvepenczius cigarus ir kožną gal pagelbėt savo roda visuose reikaluose. Dėlto užpraszau visus tautieczius atsilankyti o kožnas bus užganėdintas.

3216 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

Lietuviszkas Daktaras.

Dr. M. F. Božincz,

Ofisas 162 W. Chicago ave.

Rezidencija 186 Sonthport avenue

Priima ligonius Ofise { nuo 9 iki 10 isz ryto, nuo 3 iki 4 po piet

Priima ligonius savo gyvenime { priesz 9 isz ryto, nuo 10½ iki 2½, nuo 5 iki 7 ir po 9 vak.

Ofisas Reliance Building cor. State & Washington street.

Ruimas 1406, priima nuo 2 iki 3.

Ofiso Teleponas Main-661.

Gyvenimo Teleponas North-393.

Ant Bridgeporto atsilankys 11 iki 2 kas nedėldienį.

Buczernė.

Krautuvė mėsos rukytos, sudytos ir szviežios, teipgi visokių deszrų.

Pranc. Pochowski

3146 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

Silvestras Wlekliński

Geriause užeiga dėl visų lietuvių, ba ten visados randasi ko geriausi gerimai, geras szaltas alus ir kvepenti cigarai, kas sykį tą saliuną atlankis tas niekados jo neaplenks.

3230 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

H. STRUZYNA,

per du ateinanczių mėnesių pardavinėsime pigei žieminius tavorus, kad padaryti vietą dėl vasarinių.

Kas szitą apgarsinimą iszkirpęs atnesz perkant gaus pigiaus.

3300 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

Buczernė

JONO KLEEHAMMER

Parduodu visokes mėsas: rukytas, sudytas ir szviežės.

3214 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

ATORNEY BECKERMAN

advokatas ir notarius

Dėl bėdnų atprovoja visokias provas už dyką.

397 West 14-th treet,

CHICAGO. ILL.

M. Zilberstein.

Užlaikau geriauses silkes szvėžes ir rukytas ant gavėnios, viska atlieku greitai ir teisingai.

3224 S. Morgan st. CHICAGO, ILL.

Benziger Brothers.

New York - Cincinnati - Chicago, Ill.

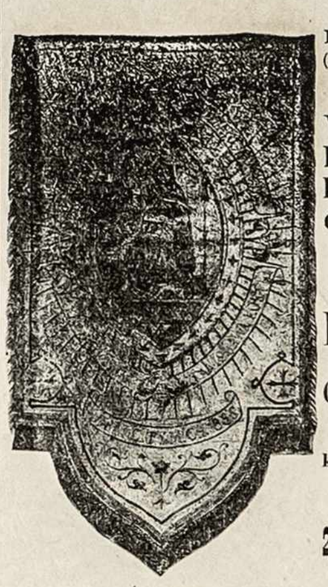

No. 752.

Didžiausi namai visokių ženklų (regalių) Suvienytose Valstijose.

Iszdirbėjei Karunų, Vėliavų, Szarpų, Kukardų, Juostų ir visokių daiktų prigulinczių draugystems.

Teip-gi maldaknyges, Rażanczius, abrozus ir tt.

Paraszykite gausi įliustruotą kataliogą.

Benziger Brothers

211 & 213 Madison street

CHICAGO, ILLINOIS.

John Mikalowski,

Parduodu kvepenczius cigarus kopigiausei, visam mieste.

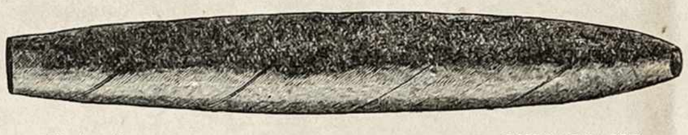

279 Armitage street, CHICAGO, ILL.

Kataliko Spaustuve.

KATALIKO SPAUSTUVEJE SPAUDINASI VISOKIAS KNYGAS, KONSTITUCIJAS, PLAKATUS, VIZITKARTES IR VISOKI KITI DRUKAI, LIETUVISZKOJE, LENKISZKOJE IR ANGLISZKOJE KALBOJE IR TT.

Spaustuvė yra įtaisyta su naujauseis įrėdimais.

Darba atliekame pigei, greitai ir gražei.

SIUNCZEME TEIPGI PINIGUS IN VISAS DALIS PASAULES, IPATINGAI RUBLIUS IN MASKOLIJĄ, VISKĄ ATLIEKAME TEISINGIAUSEI IR PIGIAUSEI.

KATALIKO Spaustuvės adresas szitoks:

3258 S. Morgan st. Chicago, Ill.

A. OKON,

GRABORIUS

užlaiko arklius, vežimus, kvėtkas, uždangalus (calunas), pirsztines, baksus.

837 32 Place Chicago, Ill.

Pigiause vieta Chicagoje, ILL.

Parduodam SZIPKORTES ISZ EUROPOS IR Į EUROPĄ

pinigų siuntimas pigus — teisingas ir greitas: pinigai iszsiunsti isz musų KANTORO į MASKOLIJĄ suvaikszczioja per 16 (szesziolika) dienų.

Greicziausias

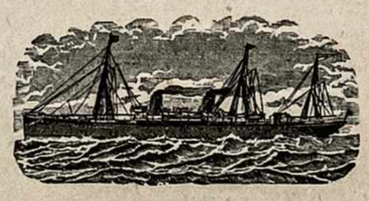

Teisingas!

Schiff & Co.

503 S. JEFFERSON ST. CHICAGO, ILL.

Lietuviszka Aptieka

J. LESZCZYNSKIO,

3318 S. MORGAN ST., CHICAGO.

Paduodu dėl žinios visiems Lietuviams, jog užlaikau agenturą szifkorczių nuo geriausių kompanijų, teip-gi siuncziu pinigus į visas dalis svieto.

Mano Aptiekoje randasi visi gydyklai (liekarstos) amerikoniszki ir Europeiszki, tikros patentavos medicinos, visoki guminei aparatai ir tt. Visokios ligos yra pasekmingai iszgydomos, Ant aptiekos gyvena Dr. V. Statkevyczius, antlanko ligonius ant kiekvieno paszaukimo, kaip diena teip ir nakti. Teipgi atsilanko mano aptiekoje Dr. M. Doviatt, garsi Chicagos daktarka. Par telefoną gali kiekviename laike pareikalauti daktarą kokį tikt norit į namus ligonio.

Atsiszaukusiems per laiszkus ir apraszantiems savo ligas, duodu rodas ir prisiunczіu gydyklas. Raszant ir norint gauti atsakymo reikia įdėti markę už du ceuntu, kitaip negaus atsakymo.

TELEFONAS, YARDS 709.

D. H. KETELSEN,

Murininkas ir kontraktorius atlieka teisingai ir gerai viską.

75 Palmer avenue,

CHICAGO, ILL.

John Bandziulewski,

parduoda

Abrozus, abrozų rėmus paauksuotus, rėmus senus padaro kaip naujus. Lampas torelkas, stalų uždangczius, kuknios stotkus ir tt. ir paskolina ant veselių stotkus figuras rażanczių ir szkaplierių, atlieka visus darbus ir orderius, teipgi ir bažnytinius darbus atlieka. Iszpildo viską greitai, pigei ir gražei.

340 W. Chicago ave. CHICAGO, ILL.

MATH. GETKA,

parduoda

Forniczius, matrasus, peczius, geležinius iszdarbius ir tt.

183 Cornell str., netoli nuo Milwaukee ave. CHICAGO, ILL.

Fotografo užvedimas

Intaisytas dailei artistiszkai, **geriausei** atliekamas darbas yra **garantavojamas** cienios pigios.

NIKLAS & CO.

589 Milvaukee avenue arti Cornelia street CHIGAGO, ILL.

Stanislovas Wojańskis,

Turi užsidėjęs balbėrio užvedimą, kerpa plaukus, skuta barzdas, pritaiso plaukus; teipgi laiko dėl moteriszkių atskirų kambarį, viską padaro dailei, greitai ir pigei.

Ant kampo Milwaukee ave. ir Tell Place CHICAGO, ILL.

ROMAN STOBECKI,

užlaiko

Visokius forniczius, geležinius iszdarbius ir peczius.

489 Milwaukee ave. tarp Elston ir Chicago ave. CHICAGO, ILL.

J. J. Hille,

PHOTOGRAPHER.

3452 S. Halsted st. CHICAGO, ILL.

Kabinėto Photographijos po **$1-50, 2-50, 3oo** už tuziną, įpatingos sąlygos už **svodbines** ir famlijos grupas.

W. L. KLEWER,

architektas

Stato mažus ir didelius namus.

1506 Schiller Bldg. CHICAGO, ILL.

John F. Smulski,

Joseph B. David.

Prisiekti advokatai, veda provas visuose suduose civilnuose ir kriminalnuose.

Provos yra atliekamos teisingiausei ir geriausei.

Lietuviai privalo nepamirszti.

Metropolitan Block

163 E. Randolph st. Chicago, ILL.

RUIMAS 23.

Temikit Lietuvei!

Asz turiu dvi Aptiekas,

Kurios randasi tokiose vietose kur daugiausei gyvena Lietuvių; Viena aptieka ant Town of Lake ant kampo 47 ir Wood st., o antra ant Bridgeport'o ant kampo S. Morgan ir 31-st Place (seniaus Laurel ir James). Užlaikom visokias žolias ir kitokias gydyklas SENO KRAJAUS IR AMERIKONISZKAS; teipogi pas mane galima gauti visokių JUOSTŲ reikalingų ligoniems ir visokių guminių preparatų.

Receptus iszpildome kuo-geriausei ir kuo-pigiausei, isz mano aptiekos per teleponą galite paszaukti koki tikt norite daktara.

Prie mano aptiekos ant Bridgeport'o 3121 S. Morgan (seniaus Laurel) visados gyvena Lietuviszkas daktaras, DR. M. J. STUPNICKAS, o ir ant Town of Lake kasdieną atvažiuoja į mano aptieką.

BIEDNI GAUNA RODA DAKTARO UŽ DYKA.

su guodone

Aptiekorius J. F. MIKOLASZEK.

FORNICZEI

KARPETOS, ABROZAI, PECZEI, VAIKŲ, VEŽIMELEI, GRAŽIAUSIOS ANT LANGŲ ZOSLANKOS IR GELEŽINES LOVOS. PIGIAUSE VIETA MIESTE.

Henry Stuckart,

2517—2519 ARCHER AVE. netoli HALSTED ST. CHICAGO, ILLINOIS

Juozapas Korzeniewskis,

GRABORIUS IR EMBALMIERIUS

Atidarytas per dieną ir naktį.

Kericzei ant pasamdymo už pigiause cėne.

320 N. Carpenter street

Telefonas West 309. CHICAGO, ILL.

THE EAGLE FURNITURE HOUSE.

WL. NOWACZEWSKI

838—840 MILWAUKEE AVE.

Parduodame meblius peczius ir karpetas kuopigiausei.

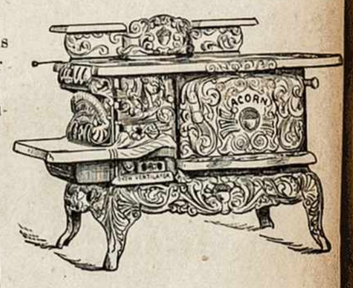

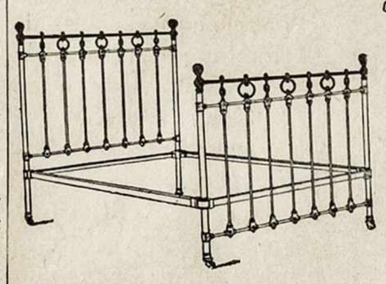

Ateikite ir persitikrinkite jog m parduodame pigiaus už visus kit mieste.

Parduodame už cash money ir a nedėlinių arba mėnesinių iszmokeszcz

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

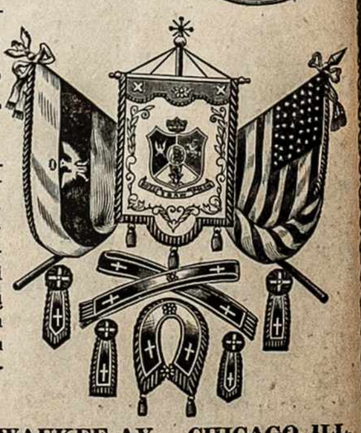

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.